

GroenLinks als Piratenpartij

Een open brief

Vorige week maandag presenteerde GroenLinks haar concept verkiezingsprogramma en zette daarbij verrassenderwijs de aanval in op het auteursrecht. GroenLinks verklaart zich in haar verkiezingsprogramma tegenstander van een downloadverbod, maar geeft niet aan of en op welke wijze auteurs en uitvoerenden voor het privé-gebruik op internet gecompenseerd moeten worden. Sterker: GroenLinks pleit voor beperking van het auteursrecht tot tien jaar na openbaarmaking (nu internationaal 70 jaar na de dood van de langstlevende maker), terwijl alleen nog in het geval van "commercieel" gebruik vergoedingen verschuldigd zouden moeten zijn.

Een piratenpartij lijkt in Nederland niet meer nodig.

Voor de helderheid: ook de vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en uitvoerend kunstenaars spraken zich de afgelopen periode al nadrukkelijk uit tegen een downloadverbod. Schrijvers, fotografen, journalisten, regisseurs, acteurs, muzikanten en beeldend kunstenaars maken hun werk juist om gelezen, gehoord of gezien te worden; niet om het gebruik ervan te verbieden. Wel willen zij, net als overigens de maker van ieder ander product, een redelijke vergoeding ontvangen voor het gebruik daarvan. Of dat gebruik nu "commercieel" of "niet-commercieel" is. En gelukkig hebben zij daar, dankzij onder meer Europese en andere internationale verdragen, ook recht op.

Anders dan vaak wordt gesuggereerd, gaat het de makers daarbij niet om geld alleen. Het auteursrecht geeft hen ook het recht op naamsvermelding (dus de mogelijkheid naam en faam op te bouwen) en het recht op te treden tegen verminkingen of ongewenst gebruik van hun werk. Je zult, als serieus literair auteur, je werk maar onaangekondigd aantreffen in een afwasmiddelen-reclame, of Bob Fosko heten, je jarenlang inzetten voor de SP, en plotseling je oudere werk aantreffen in een spotje van de VVD, de PVV of zelfs GroenLinks.

Dat de duur van intellectuele eigendomsrechten is beperkt, is niet meer dan redelijk. Er is geen enkele reden om vele jaren na de dood van een auteur en zijn directe erven nog steeds beperkingen te stellen aan het gebruik van zijn werk. Over de vraag wat hierbij een redelijke termijn is, valt uiteraard van mening te verschillen. Een auteur al tijdens zijn leven elke controle over zijn eigen werk ontnemen gaat echter hoe dan ook te ver. Dit nog los van het feit dat rechteninkomsten voor musici, auteurs, acteurs en andere makers juist naarmate zij ouder worden een belangrijker bestanddeel van hun inkomen gaan uitmaken en zo het pensioen vormen voor de kleine zelfstandigen, die auteurs meestal zijn.

Het auteursrecht is ooit ingevoerd om makers niet langer afhankelijk te laten zijn van de gulle giften van een mecenas of van Vadertje Staat. De bescherming van hun werk en hun goede naam en het recht op een redelijke vergoeding bij gebruik van hun werk geeft makers de vrijheid hun werk naar eigen inzicht te maken en voorziet hen van de middelen om dit te kunnen blijven doen. Vrijheid van meningsuiting en vrijheid van expressie hebben ook een economische component. Cultuur is belangrijk, maar niet gratis.

Juist een progressief liberale partij als GroenLinks zou dit moeten weten. Wij hopen dan ook dat zij deze dwaling in haar concept programma nog voor de verkiezingen zal herstellen.

Namens het Platform Makers: Erwin Angad-Gaur, Janne Rijkers, Laila Schoots, Ellie Speet, Robert Alberdingk Thijm, Jan Boerstool, Renate Dorrestein, Marieke Jager, Maria Goos, Jerney Kaagman, Geert van Kesteren, Peter Koelewijn, Carel Kraayenhof, Geert Mak, Nelleke Noordervliet, Harmke Pijpers, Thijs Römer, Gijs Scholten van Aschat, Coen Verbraak, Bram Vermeulen, Kadir van Lohuizen en Margriet Vroomans.